

KOMMUNALØKONOMISK SVERMANALYSE · REVIDERTE 2025-TALL · 16.06.2026

Elverum kommune

Gjeld, omstilling og forsvarlighetsgrensen

Behovskorrigert KOSTRA-analyse av en gjeldstynget innlandsbykommune uten finansiell støtpute, som etter et nær tomt disposisjonsfond er presset inn i en statlig overvåket omstilling — men som allerede er så mager (nr. 55 i kostnadseffektivitet, 52 mill. under gruppe 9) at den må skjære i selve strukturen. To funn rammer inn bildet: et høyt bemannet barnevern klart over behov, og en sykehjemstung eldreomsorg som skjuler seg bak et tilsynelatende effektivt PLO-netttotal.

84,2 %

netto lånegjeld (2,2 mrd.) — soliditeten er drifts- og gjeldsbåret, ingen finansiell støtpute (kap. 4)

0,0 %

disposisjonsfond — nesten tømt i 2024 (fra 90,6 til 1,6 mill.), mot mål 4 % (kap. 4)

+36,2 mill

barnevern over behovsnivå (2025) — høy bemanning + dyre plasseringer, men forsvarligheten svikter (kap. 3)

Nr. 55

i kostnadseffektivitet i Norge (Agenda Kaupang 2025) — 52 mill. under gruppe 9, «lett» effektivisering finnes ikke (kap. 5)

Hovedår 2025 (reviderte KOSTRA-tall, kommunekonsern); 2024 som sammenligning. Kommunenr 3420 (Innlandet), ~22 000 innbyggere (folketall-nevner 2025 = 21 937). SSB revidert 16.06.2026. Alle markeringer: **VISER** = tall med kilde · **TOLKNING** = vurdering. Språkregel: «indikasjon på effektiviseringspotensial» — aldri «sløsing».

Sammendrag for kommunestyret: allerede mager, presset mot forsvarlighetsgrensen

VISER Behovskorrigert driver Elverum i 2025 et blandet bilde: **barnevern +36,2 mill over behov** (det klart største avviket) og **grunnskole +22,2 mill over**, mens **pleie og omsorg –26,3 mill, kommunehelse –11,0, barnehage –10,2 og administrasjon –9,7** ligger under behovsnivå. Sosial er svakt over (+6,9). Samtidig er soliditeten tynn og gjeldsbåret: netto lånegjeld 84,2 % (2,2 mrd.), disposisjonsfond 0,0 % (nesten tømt i 2024), netto driftsresultat bare 0,6 %.

TOLKNING Elverum er en gjeldstynget innlandsbykommune **uten finansiell støtpute** — intet energifond, ingen formuesreserve. Driveren bak omstillingen er **ikke skattesvikt** (kommunen HAR eiendomsskatt, ~685 mill. brutto), men **et høyt driftsnivå mot en svært høy gjeld** kombinert med et nær tomt disposisjonsfond. Kommunen er allerede en av landets mest kostnadseffektive (nr. 55, 52 mill. under gruppe 9), så grepene må tas i selve strukturen — skolestruktur og sykehjemsstruktur — ikke i «fett». De to over-behov-sektorene rommer reell indikasjon på effektiviseringspotensial (barnevern), men også et faresignal: tre statlige lovbrudd 2022–2024 viser at sparingen allerede presser mot forsvarlighetsgrensen (kap. 3–4).

2024 → 2025-utviklingen. Behovsbildet er forskjøvet: **pleie og omsorg ble mindre dypt under behov** (fra –46,8 til –26,3 mill), mens **grunnskole forsterket seg kraftig over behov** (fra +5,2 til +22,2 — konsistent med fallende elevtall). Barnevern økte ytterligere over behov (fra +30,9 til +36,2), administrasjon ble mindre under (fra –15,3 til –9,7), og sosial steg (fra +1,8 til +6,9). Barnehage (–10,4 → –10,2) og kommunehelse (–8,6 → –11,0) ligger stabilt under. 2025 er hovedåret; 2024 vises som sammenligning.

AVVIK MOT BEHOV, MILL KR/ÅR	PLO	GRUNNSK.	BARNEH.	KOM.HELSE	SOSIAL	BARNEV.	ADM.
2024 (revidert)	–46,8	+5,2	–10,4	–8,6	+1,8	+30,9	–15,3
2025 (revidert)	–26,3	+22,2	–10,2	–11,0	+6,9	+36,2	–9,7

Hovedbildet i fem punkter

- Allerede svært mager kommune** — nr. 55 i kostnadseffektivitet, 52 mill. under gruppe 9; «lett» effektivisering finnes ikke (kap. 5).
- Barnevern er den tyngste anomalien** (+36,2 mill over behov) — høy bemanning + dyre plasseringer, sammenlignbare kommuner driver 30 mill. billigere (kap. 3).
- PLO-effektiviteten er institusjonstung, ikke smart** — nettotallet –26,3 mill skjuler en dyr, overdimensjonert sykehjemsstruktur (kap. 2).
- Gjeldsbåret soliditet uten støtpute** — netto lånegjeld 84,2 %, disposisjonsfond tømt til 0,0 % i 2024 (kap. 4).
- Statlig overvåket omstilling** — tre lovbrudd 2022–2024, Statsforvalteren «bekymret for at nødvendige tiltak ikke iverksettes raskt nok» (kap. 4–5).

Det viktigste skillet i rapporten. Elverum har *ikke* et bredt utgiftsproblem — kommunen driver allerede under gruppe 9 totalt. Spørsmålet kommunestyret bør stille er todelt: **hvor stort** er det reelle effektiviseringspotensialet i de to over-behov-sektorene (barnevern, grunnskole) når behovsmodellen for barnevern er usikker og elevtallet faller — og **hvor langt** kan en allerede mager kommune skjære i struktur før sparingen, som de tre lovbruddene allerede antyder, presser tjenestene under forsvarlighetsgrensen.

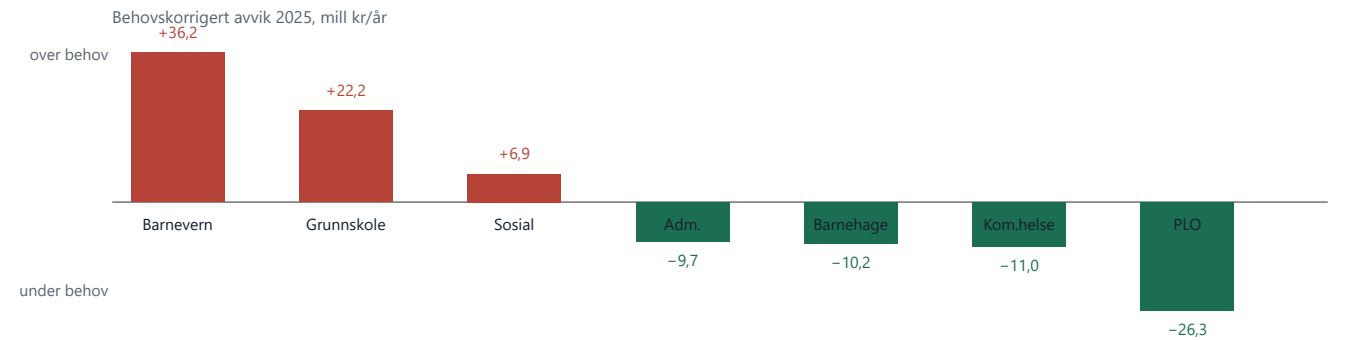
Sammenligningsgrunnlag for behovskorrigerings: Grønt hefte-kriteriene; benchmark mot kommunegruppe 9 fra Agenda Kaupangs omstillingsrapport (31.10.2025). Kapittel 6 dokumenterer metode, kilder og forbehold — herunder de ærlige hullene i kildegrunnlaget.

1 · Det behovskorrigerte bildet: to sektorer over, fem under behov

VISER Korrigert for utgiftsbehovet i inntektssystemet (Grønt hefte) ligger to av Elverums sektorer over behovsnivå i 2025 — barnevern klart størst, deretter grunnskole — mens de øvrige fem driver under:

SEKTOR	AVVIK MILL 2025	KR/INNB 2025	AVVIK MILL 2024	RETNING
Barnevern	+36,2	+1 650	+30,9	klart over, økende
Grunnskole	+22,2	+1 012	+5,2	over, kraftig økende
Sosial	+6,9	+315	+1,8	svakt over, økende
Administrasjon	-9,7	-443	-15,3	under, mindre dypt
Barnehage	-10,2	-463	-10,4	stabilt under
Kommunehelse	-11,0	-503	-8,6	under, dypere
Pleie og omsorg	-26,3	-1 201	-46,8	under, mindre dypt

2025 hovedår (reviderte tall, kommunekonsern); 2024 som sammenligning. Forventet = behovsindeks × landssnitt; negativt avvik = under behovsnivå. Folketall-nevner 2025 = 21 937. Landssnitt PLO netto (LuO): 2024 27 195 → 2025 28 582.

TOLKNING Mønsteret er ikke bredt overforbruk: fem av sju sektorer driver under behov, og kommunen ligger samlet 52 mill. under gruppe 9 (kap. 5). De to over-behov-sektorene har ulik karakter. **Barnevern** er en reell indikasjon på effektiviseringspotensial (kap. 3), men behovsmodellen er usikker. **Grunnskolens** kraftige sprang (+5,2 → +22,2) er først og fremst konsistent med *fallende elevtall* — utgiftsbehovet synker raskere enn kostnadene tilpasses — og er nettopp derfor kommunens hovedgrep (skolestruktur) for å vri ressurser mot helse/omsorg. «Ostehøvel» er feil verktøy: den ville treffe sektorer som alt ligger under behovsnivå.

To kvalitative forbehold til behovsbildet. Drift under behov kan være villet effektivitet *eller* underdekning. For Elverum er PLO-«effektiviteten» delvis en bivirkning av en tynt bemannet hjemmetjeneste (kap. 2), og kommunehelse rommer reell underdekning i forebygging (lav bemanning på helsestasjon/skolehelsetjeneste). Motsatt er over-behov ikke et kvalitetsstempel: barnevernet ligger over behov, men fikk samtidig statlig lovbrudd for uforsvarlig fosterhjemsoppfølging (kap. 3). Avvikets fortegn sier altså ingenting alene om tjenestens kvalitet.

2 · Pleie og omsorg: «effektiv» på netto, men institusjonstung struktur

VISER Elverums PLO-brutto er **36 162 kr/innb** i 2025. Behovskorrigert ligger PLO 26,3 mill under behov (kap. 1) — tilsynelatende effektiv drift. Men drill-down på funksjon og art viser en skjev profil:

PLO-STRUKTUR 2025	KR/INNB	ARTER / NØKKELTALL 2025	VERDI
SUM PLO brutto	36 162	Lønn, kr/innb	27 994
— Institusjon (253+261)	14 475	Kjøp fra private, kr/innb	4 308
— Hjemmebaserte (254+257+258)	20 558	Refusjon ressurskrevende, kr/innb	4 134
herav bofellesskap (257)	10 013	Brutto per institusjonsplass, kr	1 883 355
		Andel 80+ langtidsopphold	5,7 %

Landssnitt PLO netto (Landet uten Oslo): 2024 27 195 → 2025 28 582. Folketall-nevner 2025 = 21 937.

TOLKNING PLO-nettotallet skjuler en **gammeldags, sykehjemstung profil**. Etter Agenda Kaupang drives hjemmebaserte tjenester **~55 mill. billigere** enn kommunegruppe 9 — Elverum har FÅ brukere (jf. bofellesskap 257 = 10 013 kr/innb) og middels utgift per bruker. Det er denne lave hjemmetjenesten som skaper PLO-under-behov i VISER. Men institusjon (253) drives **+29 mill. dyrere** og institusjonslokaler (261) **+10 mill. dyrere**: utgiften *per plass* er lav (~1,88 mill.), men kommunen har MANGE plasser — andelen 80+ på institusjon er **50 % høyere** enn gruppesnittet. «Effektiviteten» er altså reell på utgiftsnivå, men er en bivirkning av en overdimensjonert institusjonsmasse pluss en tynt bemannet hjemmetjeneste — en tydelig indikasjon på effektiviseringspotensial gjennom **strukturendring**, ikke et bevis på velstyrt drift. Differensiert er ressursbruken lav for eldre og psykisk utviklingshemmede, men HØY for psykisk helse/rus.

Lovbrudd i rus/psykisk helse (Statsforvalteren, 2024). Statsforvalteren konkluderte med at Elverum har brutt **helse- og omsorgstjenesteloven § 4-1** (forsvarlighet), jf. forskrift om ledelse og kvalitetsforbedring, med frist for lukking 1.5.2025. Dette er konsistent med funnet om at PLO-ressursbruken er HØY nettopp for psykisk helse/rus, men at styringen/forsvarligheten likevel svikter. Indikasjonen på effektiviseringspotensial i institusjonsstrukturen kan derfor ikke hentes ved å presse de allerede tynt bemannede tjenestene ytterligere — gulvet er forsvarlighetskravet. (Forbehold: selve tilsynsrapporten er ikke lokalisert som egen PDF; konklusjonen er gjengitt fra kommunens tilsynstabell i årsmeldingen 2024 — se kap. 6.)

3 · Barnevern: tyngste avviket — høy bemanning og dyre plasseringer

VISER Barnevern er Elverums **klart største avvik over behovsnivå**: +36,2 mill i 2025 (+1 650 kr/innb), opp fra +30,9 mill i 2024. Etter Agenda Kaupang er tjenesten +12 mill. dyrere enn kommunegruppe 9 i 2024, og «ingen deler av tjenesten har lave utgifter».

TOLKNING Driveren er todelt:

1. **Høy bemanning** — 6,2 årsverk per 1000 innbyggere 0–17 år, mot landssnitt 5,8.
2. **Høye utgifter per bruker** — plasseringer (KOSTRA 252) koster +6 mill: få klienter, men **1,5 mill./klient mot 0,8 mill.** i gruppen. Hjelpetiltak (251) +4 mill (mange klienter, høye utgifter per tiltak), selve tjenesten (244) +2 mill.

Barnevern-fosterhjem = lovbrudd (Statsforvalteren, tilsyn 2022). Konklusjon: «Elverum kommune har **ikke et styringssystem som sikrer at barneverntjenestens oppfølging av barn i fosterhjem er forsvarlig.**» Brudd på barnevernloven §§ 1-4, 1-6, 4-1, 4-16, 4-22 m.fl. og kommuneloven § 25-1. Konkret: i 5 av 10 saker var minimumskravet til oppfølgingsbesøk ikke oppfylt (**40 % av barna** 1. halvår 2022); i 6 av 10 saker ble bekymringsfull informasjon ikke fulgt opp. Pliktbruddet var fortsatt under lukking ved utgangen av 2024. Dette treffer nettopp sektoren som ligger klart over behov — og viser at «over behov» *ikke* betyr god tjeneste.

LAG 1 Sammenlignbare kommuner driver 30 mill. billigere. Ullensaker, Lørenskog og Kongsberg driver barnevernet ~30 mill. billigere enn Elverum, først og fremst gjennom lavere plasseringskostnader og lavere bemanning. Det ligger en klar indikasjon på effektiviseringspotensial her — men **barnevernets behovsmodell er usikker**, og en eventuell innstramning kan ikke gå på bekostning av den minimumsoppfølgingen tilsynet allerede har påvist som mangelfull. Effektiviseringspotensialet ligger i bemannings- og plasseringsmiksen (tiltakskjede, egne fosterhjem framfor dyre institusjonskjøp), ikke i å redusere lovpålagt oppfølging.

Hvorfor dette er rapportens hovedfunn. Barnevern er den ene sektoren der et stort over-behov-avvik møter en konkret, dokumentert utgiftsdriver (bemanning + plasseringer) og et statlig lovbrudd samtidig. Tolkningen er at avviket dels er reelt effektiviserbart (jf. sammenligningskommunene), dels uttrykk for en tjeneste som har vært under press. Det betyr at kommunestyret må skille mellom *kostnad* og *kvalitet*: å hente potensialet uten å forverre den forsvarligheten som allerede er underkjent av Statsforvalteren.

4 · Finans: drifts- og gjeldsbåret soliditet uten støtpute

% AV BRUTTO DRIFTSINNTEKTER	2025	REFERANSE / KOMMENTAR
Netto driftsresultat	0,6	så vidt i pluss; under TBU-anbefaling 1,75
Disposisjonsfond	0,0	nesten tømt i 2024 (90,6 → 1,6 mill); mål 4 %
Netto lånegjeld	84,2	høy; 2,2 mrd (99 % av driftsinntektene i 2024)
Sykefravær (legemeldt, ansatte)	9,3	over landssnitt 7,7 %; samlet fravær 10,61 % i 2024

Reviderte tall (KOSTRA, kommunekonsern). Netto lånegjeld 84,2 % er kommunekonsern-tallet for 2025; kvalitativt kildelag oppgir 99 % av brutto driftsinntekter for 2024 (2,21 mrd.) — ulik nevner, se kap. 6.

Disposisjonsfondet ble nesten tømt i 2024 — det viktigste finanstallet. Udisponert disposisjonsfond falt fra **90,6 mill. (2023) til 1,6 mill. (2024)** — fra ~4 % ned til 0,1 % av driftsinntektene, mot et mål på 4 %. 2024-resultatet var negativt (resultatgrad **-4,26 %**, eneste år i perioden 2019–2024 med negativt resultat), dratt ned av en eiendomsskatt-tilbakebetaling på ~34 mill. + 55,9 mill. saldering av aktivitetsvekst — begge tatt fra fondet. Elverum har dermed **ingen finansiell støtpute**: intet energifond, ingen formuesreserve. Et nytt merforbruksår vil treffe rett inn i driften.

VISER Elverum HAR eiendomsskatt — budsjettert **~685 mill. brutto i 2025** (~737 mill. i 2026 etter omtaksering). Netto lånegjeld er 2,21 mrd. (2024), stabil på ~2,2 mrd. siden 2017–18; renteutgiftene økte **+79,2 mill.** fra 2022 til 2024.

TOLKNING Soliditeten er **drifts- og gjeldsbåret, ikke finansbåret**. Driveren bak omstillingen er *ikke* avståtte inntekter (kommunen har eiendomsskatt) — det er **driftsnivå mot gjeld**: høy lånegjeld, høye renteutgifter og et nær tomt fond. Til forskjell fra formuende kommuner med energifond har Elverum ingen finansmarkedsbuffer å lene seg på; hele soliditeten avhenger av løpende drift. Det gjør marginen tynn år etter år: Statsforvalteren tildelte skjønnsmidler øremerket omstilling, men er «bekymret for at nødvendige og tilstrekkelige tiltak ikke iverksettes raskt nok» (kap. 5).

Den ærlige lesningen. Elverum er ikke styrtfattig — kommunen har en betydelig eiendomsskatteinntekt og så vidt budsjettert pluss (NDR 0,6 %). Men «0,0 % disposisjonsfond» og «84,2 % netto lånegjeld» bør leses sammen: en gjeldstynget driftsøkonomi uten reserve, der ett dårlig år ikke kan saldreres mot fond. Det er denne sårbarheten, ikke et akutt underskudd, som driver den statlig overvåkede omstillingen.

5 · Handlingsrom: en allerede mager kommune som må skjære i strukturen

VISER Agenda Kaupangs kommuneindeks 2025 rangerer Elverum som **nr. 55 av norske kommuner på kostnadseffektivitet** (2024), og samlede behovskorrigererte netto driftsutgifter lå **52 mill. UNDER snittet i kommunegruppe 9**. Kommunedirektøren: «Det at kommuneindeksen viser at Elverum er særdeles kostnadseffektiv gjør det vanskelig å omstille utenom å se på struktur både innenfor skole og institusjonene våre.»

TOLKNING Dette er nøkkelen til handlingsrommet: en allerede mager kommune kan **ikke** hente innsparing i «fett» — det «lette» finnes ikke. De reelle grepene ligger i selve strukturen: **skolestruktur** (fallende elevtall gjør grunnskolens over-behov-avvik strukturelt; Frydenlund/Sørskogbygda — bygd for 175 elever, kun 72 sogner dit) og **sykehjemsstruktur** (den institusjonstunge PLO-profilen, kap. 2). Begge er politisk betente, men logisk er de de eneste grepene som matcher omstillingsbehovets størrelse uten å gå dypere i tjenester som alt ligger under behov.

Omstillingsmandatet: 40/80 mill. — ikke nådd for 2026

	GREP	LAG	STATUS	FRIKSJON
S1	Skolestruktur — nedlegging/sammenslåing pga. fallende elevtall	Struktur	under utredning	høy
S2	Institusjonsstruktur — vri fra sykehjem mot hjemmebaserte tjenester	Struktur	under utredning	høy
B1	Barnevern — bemannings-/plasseringsmiks (jf. sammenligningskommuner)	Effektiv.	identifisert	middels

VISER Mandatet var å redusere netto driftsutgifter med **40 mill. kr/år** (2026–2029), med en utredet «meny» på 80 mill. Men i HØP 2026–2029 erkjenner kommunedirektøren: «Vi klarte ikke 40 millioner i realistiske varige tiltak for 2026.» Salderingen for 2026 endte på ~26,8 mill. + 10 mill. generell innsparing, med bemanningsreduksjon på 28,2 årsverk. Uten korrigerende tiltak var NDR 2026 negativt med 14,2 mill. og merforbruk 28,6 mill.

Statlig faresignal. Statsforvalteren i Innlandet tildelte skjønnsmidler øremerket omstilling, men skriver: «Kommunen har et betydelig omstillingsbehov ... Dette kan gi utfordringer med å levere forsvarlige tjenester fremover. Vi er bekymret for at nødvendige og tilstrekkelige tiltak ikke iverksettes raskt nok.» Sammen med de tre lovbruddene (barnevern, rus/psykisk helse, legevakt) er dette en tydelig påminnelse: i en allerede mager kommune ligger indikasjonen på effektiviseringspotensial i struktur, ikke i ytterligere innstramming av tjenester som alt presser mot forsvarlighetsgrensen.

Handlingsromslogikken. Fem av sju sektorer ligger under behov, og kommunen er totalt 52 mill. under gruppe 9 — det gir lite ytterligere potensial uten kapasitetsrisiko. Det reelle valget står mellom (a) strukturgrep i skole og institusjon som frigjør varig handlingsrom men er politisk tunge, og (b) å hente effektiviseringspotensialet i barnevernets bemannings-/plasseringsmiks uten å svekke en allerede underkjent forsvarlighet. Dette er et **politisk og faglig valg**, ikke et identifiseringsproblem.

6 · Metode, kvalitetssikring og forbehold

VISER / TOLKNING-sillet

Gjennom hele rapporten skiller vi **VISER** (tall med kilde) fra **TOLKNING** (vurdering). De behovskorrigerte avvikene, PLO-drill-down, barnevernsdriverne og finansindikatorene er VISER. Forklaringen på PLO-«effektiviteten» som institusjonstung struktur, vurderingen av barnevernets effektiviseringspotensial og lesningen av soliditeten som drifts- og gjeldsbåret er TOLKNING. Språkregelen er konsekvent: «indikasjon på effektiviseringspotensial» — aldri «sløsing».

Kilder

- **SSB / KOSTRA** — reviderte 2025-tall, kommunekonsern (publisert 16.06.2026); behovskorrigerte avvik, PLO-funksjons- og artsdata, finansindikatorer.
- **Grønt hefte (KDD)** — utgiftsbehov/kostnadsnøkler for behovskorrigeringen.
- **Agenda Kaupang** — omstillingsrapport / oppsummeringsrapport effektiviseringstiltak (31.10.2025): benchmark mot kommunegruppe 9, nr. 55 i kostnadseffektivitet, sektordrivere (barnevern, PLO, sosial, barnehage, helse).
- **Statsforvalteren i Innlandet / Helsetilsynet** — barnevern-fosterhjemstilsyn 2022 (lovbrudd, styringssystem ikke forsvarlig); rus/psykisk helse 2024 (hol. § 4-1); Elverum interkommunale legevakt 2024 (§ 3-1/§ 4-1); NAV-tilsyn 2024 (ingen avvik).
- **Elverum kommune** — Årsmelding 2024 og Handlings- og økonomiplan 2025–2028 / 2026–2029: disposisjonsfond, resultatgrad, gjeld, eiendomsskatt, omstillingsmandat, sykefravær.

Forbehold og hull (ærlig om hva som ikke ble funnet)

1. **Ingen Elverum-spesifikk forvaltningsrevisjon** av PLO eller barnevern fra kontrollutvalget 2023–2025 ble lokalisert (møteportalen er delvis JS-basert). Agenda Kaupang-rapporten dekker mye av samme grunn, men er bestilt av kommunedirektøren, ikke kontrollutvalget, og bør verifiseres mot kontrollutvalgets møtebøker.
2. **Sektorvise merforbruk for 2024** er ikke tallfestet eksplisitt i årsmeldingens økonomidel (kun samlet aktivitetsvekst saldert med 55,9 mill. fra fond); detaljerte sektoravvik må hentes fra selve årsregnskapet 2024.
3. **Rus/psykisk helse-tilsynsrapporten** ble ikke funnet som egen PDF; konklusjonen er gjengitt fra kommunens tilsynstabell i årsmeldingen 2024.
4. **Endelig årsregnskap/årsmelding 2025** var ikke tilgjengelig ved søketidspunkt; HØP 2026–2029 omtaler 2025 kvalitativt.
5. **Eiendomsskatt-tilbakebetalingen** (bakgrunnen for at det ble «krevd inn for mye» — omtaksering/klagesak) er ikke nærmere dokumentert i kildene.
6. **Administrasjon — avstemningspunkt.** VISER har administrasjon UNDER behov (–15,3 / –9,7 mill.), mens Agenda Kaupang lister adm. (120) som dyrere enn gruppen. Forskjellen skyldes trolig ulik referanse (behovsnivå vs. gruppe 9-snitt) + regnskapskorreksjoner. VISER er fasit for behovsavviket.
7. **Gjeldsnevner.** KOSTRA-tallet 84,2 % (2025, % av brutto driftsinntekter, konsern) og kildelagets 99 % (2024, 2,21 mrd.) er ikke direkte sammenlignbare — ulik nevner/år. Begge oppgis åpent.

Hva analysen bevisst ikke gjør. Den anbefaler ikke flat ostehøvel i en kommune som alt ligger 52 mill. under gruppe 9 (kapasitetsrisiko, ikke potensial), den leser ikke PLO-underforbruket som ren effektivitet (det skjuler en dyr institusjonsstruktur), og den tolker ikke barnevernets over-behov som god tjeneste (tilsynet viser det motsatte). Hovedfunnet — barnevernet som tyngste avvik med reell, men

forsvarlighetsbegrenset, effektiviseringsindikasjon — og hovedforbeholdet — den manglende forvaltningsrevisjonen og det nær tomme fondet — er rapportens to viktigste lesninger.

Kilder: SSB/KOSTRA (reviderte 2025-tall, kommunekonsern, publisert 16.06.2026) · Grønt hefte 2025/2026 (KDD) · Agenda Kaupang omstillingsrapport (31.10.2025) · Statsforvalteren i Innlandet / Helsetilsynet (barnevern-fosterhjem 2022; rus/psykisk helse 2024; legevakt 2024; NAV-tilsyn 2024) · Elverum kommunes årsmelding 2024 og handlings- og økonomiplaner 2025–2028 / 2026–2029. Hovedår 2025; 2024 som sammenligning. Analysen følger VISER/TOLKNING-sketlet og språkregelen om «effektiviseringspotensial».